

Beperkte keuze

Op zaterdag 27 januari werden de Osse clubkampioenschappen gespeeld, ditmaal georganiseerd door BC Ussen. Dit is altijd een vrolijke wedstrijd die een beetje in de sfeer van “De slimste mens” gespeeld wordt: Fanatiek en tegelijkertijd oergezellig. Veel van de deelnemers spelen bij meer verenigingen, dus je komt nogal eens een clubgenoot tegen die een andere club vertegenwoordigt.

Marketta en ik speelden gewoon voor ons Oost-Brabant. In de derde ronde speelden we tegen de latere winnaars. Er zat een spelletje tussen waar Marketta haar agressiviteit liet zien en vervolgens het contract technisch perfect afspeelde. Je hebt dan ook altijd een beetje geluk nodig dat de kaarten ook zitten zoals de kansrekening zegt dat ze moeten zitten.

We hebben het over spel 14 van de morgenzitting. Ik heb het spel gedraaid om zuid de leider te maken.

14	♠ 7		
N/-	♥ 9832		
	♦ H874		
	♣ 8543		
♠ B8642		♠ VT9	
♥ 64		♥ HVBT5	
♦ V		♦ B96	
♣ HVT96		♣ B7	
	♠ AH53		
	♥ A7		
	♦ AT532		
	♣ A2		

West	Noord Rik	Oost	Zuid Marketta
-	Pas	Pas	1♦
1♠	3♦ ¹	3♠	3SA!
Pas	Pas	Pas	

¹Zwak, 0-6 punten, 5+ ruiten (soms 4)

Marketta wilde eigenlijk 3♠ doubleren en tegenspelen, maar als de tegenpartij een renonce heeft (bijvoorbeeld in ruiten), dan zou dat zo maar kunnen maken. En het laten maken van een gedubbeld deelcontract is héél duur in het viertallen. (3♠ is geen manche, maar als die gedoubleerd is wél! Je geeft de tegenpartij dus een manchepremie zonder dat ze de manche hebben hoeven bieden.)

Ze dacht er nog eens over na. Als er iets fatsoenlijks in ruiten in de dummy zou komen, (♦Hxxxx bijvoorbeeld) dan zou 3SA een prachtig contract zijn: ♠AH, ♥A, ♣A en vijf ruitenslagen is 9 totaal en dan is 3SA gemaakt. En als dat niet in de dummy ligt, dan had ze in ieder geval een dubbele stop in schoppen, de kleur van de tegenpartij. Ze besloot dus terecht om 3SA te bieden.

Tegen de verwachting in kwam West uit met ♣H. Marketta dook de eerste ronde en pakte de tweede. In slag drie speelde ze een kleine ruiten naar de heer en zag bij West de ♦V vallen. Op de ruiten uit de dummy speelde oost weer een kleine ruiten. Marketta moest nu beslissen of ze zou snijden in ruiten en West op een singleton ♦V zou spelen of de ruiten zou slaan en West op ♦VB zou taxeren.

Marketta deed het goed en sneed ♦B eruit en haalde 9 slagen: 7 IMPs binnen voor het maken van 3SA.

West liet gelijk merken dat ze de speelwijze kon waarderen met de opmerking “Tsjja, *restricted choice*” (beperkte keuze). En inderdaad was het dit principe waardoor Marketta het goed deed. Dit principe zegt dat snijden op de boer in dit geval ongeveer twee keer zo vaak werkt dan het slaan van het aas.

Het principe is moeilijk uit te leggen en het is een typisch geval van het Cruyffiaanse “Je gaat het pas zien als je het door hebt.” Toch zal ik het proberen.

Aan het begin van het spel is de kans dat ♦B bij West zit even groot als dat hij bij oost zit. Op het moment dat Marketta moet beslissen of ze snijdt of slaat, (en de ♦V96 al gevallen zijn), zijn er twee mogelijke zitsels:

1. ♦V ♦B96
2. ♦VB ♦96

In geval 1 moet ze snijden en in geval 2 moet ze slaan. Die zitsels waren aan het begin van het spel nagenoeg even waarschijnlijk. Je zou dus denken dat slaan en snijden allebei ongeveer 50 % kans hebben. Maar het feit dat ♦V viel maakt die kans anders.

We gaan daarom terug naar slag 3, het moment dat Marketta de ruiten aanspeelt:

- In geval 1 heeft West geen keus: Ze moet ♦V spelen. De keus van West is “beperkt”.
- In geval 2 heeft West wèl een keus. Ze kan ♦V spelen, maar de ♦B heeft precies hetzelfde effect omdat de twee kaarten gelijkwaardig zijn. Als West dus ♦VB heeft, dan zal ze er in een aantal gevallen (typisch de helft) voor kiezen om ♦B te leggen.

Om het principe goed te begrijpen is het handig om dit in gedachten een paar keer te spelen, met beide zitsels. Dat gaan we dan ook doen. We spelen het spel 4 keer: twee keer met zitsel 1 (1a en 1b) en twee keer met zitsel 2 (2a en 2b).

In geval 1a speelt Marketta de ruiten naar de heer. West legt ♦V in, omdat ze wel moet. In geval 1b gebeurt

natuurlijk precies hetzelfde, want die vrouw moet bij zitsel 1 nu eenmaal gespeeld worden.

In geval 2a (nu heeft West ♦VB), speelt Marketta een kleintje naar de heer en West legt ♦V omdat ze daarvoor kiest. In geval 2b speelt Marketta een kleintje naar de heer en legt West ♦B in, omdat ze dit keer daarvoor kiest.

Nu gaan we tellen: Er zijn drie gevallen waarbij Marketta de ♦V ziet vallen: geval 1a, geval 1b, en geval 2a. Geval 2b deed zich aan tafel niet voor, dus die tellen we natuurlijk niet mee.

Van de drie mogelijkheden die zich voor kunnen doen (1a, 1b en 2a) horen er twee bij zitsel 1 (1a en 1b) en maar eentje bij zitsel 2 (2a).

Op het moment van de beslissing is zitsel 1 dus twee maal kansrijker dan zitsel 2!

Over dit *Principe of restricted choice* (Principe van de beperkte keuze) zijn al heel wat artikelen geschreven. Ook buiten het bridge zijn er toepassingen van te vinden.

Als je eenmaal begrijpt hoe dit principe werkt, dan is het in de praktijk gemakkelijk te onthouden:

Als een tegenstander een belangrijke kaart bijspeelt en je een gelijkwaardige kaart mist, dan zal die gelijkwaardige kaart vaker in de andere hand zitten.